

Studenten in financiële moeilijkheden

Standpunt van de Associatie Studentenraad Antwerpen (ASRA)

ASRA

ASRA staat voor 'Associatie StudentenRaad Antwerpen' en is de officiële studentenvertegenwoordiging aan de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA). ASRA bestaat uit een gekozen vertegenwoordiging van studenten van de vier instellingen van de associatie: Universiteit Antwerpen, Antwerp Maritime Academy (HZS), AP Hogeschool, Karel de Grote Hogeschool. ASRA adviseert de AUHA bij alle beslissingen waarbij studenten rechtstreeks of onrechtstreeks een belang hebben, en houdt een oog op de studentvriendelijkheid van het beleid van de AUHA.

Situering

In het begin van academiejaar 2022-2023 werden de sociale diensten van de instellingen hoger onderwijs overspoeld met hulpaanvragen van studenten. Er zijn niet alleen meer aanvragen, maar die aanvragen zijn ook omvangrijker. Helaas betekenen meer aanvragen, niet meer middelen voor de instellingen en hun sociale voorzieningen. Dat betekent dat mogelijk studenten uit de boot vallen en niet meer in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

Volgens de CEBUD-analyse die in het begin van dit academiejaar werd uitgebracht, kost een kotstudent zo'n 15.246 euro per jaar en een pendelstudent zo'n 10.156 euro.¹ In deze bedragen zijn zowel studiekosten als leefkosten inbegrepen. Uiteraard zijn deze bedragen ook onderhevig aan de inflatie en stegen zij het afgelopen jaar aanzienlijk. Zo steeg in een jaar tijd de kost voor een kotstudent met 1.243 euro en die voor een pendelstudent met 850 euro.²

Omdat ASRA steeds meer signalen opvangt van studenten die melden dat het water hen aan de lippen staat, vraagt ASRA om actie. Actie van de (Antwerpse) instellingen hoger onderwijs, maar ook van de Vlaamse en stedelijke overheid. ASRA vraagt in de eerste plaats om de kosten gerelateerd aan studeren

¹ <https://www.cebud.be/studentenbrochure>

² https://www.cebud.be/_files/ugd/4ab716_4c3f438d8dc44b83badfe75e267dcc69.pdf

binnen de perken te houden. Daarnaast vraagt ASRA studenten die het moeilijk hebben, maximaal te ondersteunen. Dat gebeurt vandaag al, maar ASRA is van mening dat de ondersteuning nog versterkt kan worden en vraagt om blijvende aandacht voor de financiële moeilijkheden van studenten. De studentenraad is er zich van bewust dat instellingen hoger onderwijs en hun sociale voorzieningen ondergefinancierd worden door de Vlaamse overheid, maar is daarbij van mening dat studenten hier nooit de dupe van mogen worden.

ACTIEPUNT 1: Maak het ondersteuningsaanbod beter bekend

Instellingen hebben vandaag al een ruim aanbod om financieel kwetsbare studenten te ondersteunen. De Vlaamse overheid en de stad Antwerpen hebben dat ook. Het blijft echter belangrijk om dat aanbod actief, transparant en duidelijk te communiceren aan alle studenten, vooral aan zij die nood hebben aan ondersteuning:

- Blijf het volledige ondersteuningsaanbod (van de instelling, de stad en de Vlaamse overheid) actief promoten. Ga er niet te snel vanuit dat elke student al op de hoogte is van alle mogelijke vormen van ondersteuning.
- Zorg dat het aanbod via zoekmachines goed vindbaar is, zowel via de interne zoekmachine van de organisatie als via Google.
- Zorg voor een duidelijke leidraad budgetbeheer voor studenten en verzorg hier op regelmatige tijdstippen workshops over.
- Zorg ervoor dat alle personeelsleden, studentenvertegenwoordigers en (overheids-) diensten goed op de hoogte zijn van het ondersteuningsaanbod, zodat zij studenten ook kunnen doorverwijzen.
- Maak een single point of contact zodat studenten niet van de ene dienst naar de andere gestuurd worden.
- Informeer studenten over de beschikbaarheid van studieplekken buiten de eigen instelling zoals studieplekken in andere instellingen, de stadsbibliotheken of studeercafés in Antwerpen. Studenten in een financieel kwetsbare situatie hebben vaak geen eigen, rustige plek om te studeren. Study 360 is een mooi initiatief, maar ook buiten de examenperiodes hebben deze studenten nood aan een eigen studeerplek. Het aanbod is hen niet altijd bekend.
- Blijf inzetten op de bekendheid van de sociale diensten van de instellingen hoger onderwijs en promoot ook andere hulporganisaties.

ACTIEPUNT 2: Verhoog het studiegeld niet

ASRA vraagt het studiegeld voor hoger onderwijs niet te verhogen. De studentenraad is er zich van bewust dat het studiegeld in Vlaanderen een stuk beperkter is dan in de rest van Europa. ASRA vindt het democratische studiegeld een verworvenheid die niet verloren mag gaan.

ASRA begrijpt dat het hoger onderwijs vandaag ondergefinancierd is door de Vlaamse overheid. De kosten van de instellingen stijgen door de inflatie en de energiecrisis, terwijl de inkomsten slechts beperkt stijgen. Het kan echter niet de bedoeling zijn om die onderfinanciering door de student te laten opvangen. Voor sommige studenten is het studiegeld vandaag immers al een drempel om hoger onderwijs aan te vatten, ondanks de ondersteuningsmogelijkheden.

Aan de AUHA-instellingen wordt voor wie het financieel moeilijk heeft, spreiding van betaling van het studiegeld aangeboden. ASRA juicht dit toe en vraagt deze betalingsmodaliteit te allen tijde te behouden.

ACTIEPUNT 3: Beperk de extra verplichte kosten gerelateerd aan de opleiding

Aan elke opleiding zijn nog extra studiekosten verbonden, bijvoorbeeld kosten voor studiemateriaal, stages of studiereizen. Het is niet altijd duidelijk welke kosten deel uitmaken van het studiegeld en welke niet. Bovendien zijn niet alle studenten op de hoogte van de te verwachten studiekosten.

Monitor en beperk de kosten

- Breng de kosten van de volledige opleiding in kaart en wees hier transparant over.
- Monitor als instelling de kostprijs van stages en excursies. Zorg ervoor dat stages, excursies en studiereizen democratisch kunnen worden georganiseerd. Alle studenten moeten ongeacht hun socio-economische situatie kunnen deelnemen aan deze activiteiten. Het aanbod voor studenten die financieel vermogend zijn en zij die dat niet zijn moet kwalitatief evenwaardig zijn.
- Beperk verplichte extra uitgaven voor studenten zoveel mogelijk. Exploreer eerst alle andere financieringskanalen, alvorens bij de student zelf aan te kloppen. Bekijk sowieso de mogelijkheden van groepsaankopen.

Communiceer transparant

- Communiceer duidelijk over de extra kosten verbonden aan de opleidingen aan studiekeizers en wijs hen op de ondersteuningsmogelijkheden vanuit de sociale dienst voor studenten in financiële moeilijkheden.
- Communiceer transparant over de kosten van de opleiding in de opleidingsfiches. Verwijs ook naar mogelijke meerkosten bij stages bijvoorbeeld (denk aan vervoersonkosten).

Beperk de kosten voor studieboeken

- Voorzie voldoende exemplaren van studieboeken in de instellingsbibliotheken die vrij raadpleegbaar en uitleenbaar zijn door studenten.
- Faciliteer (instellingsoverschrijdende) tweedehandsverkoop van studieboeken.
- Bied spreiding van betaling aan voor de aankoop en huur van studieboeken.

Beperk de kosten voor ICT-materiaal

- Stel goedkoop ICT-materiaal (hardware en software) ter beschikking van studenten. Maak hiervoor bijvoorbeeld gebruik van groepsaankopen.
- Zorg ervoor dat studenten in financiële moeilijkheden goedkoop of gratis een laptop kunnen ontlener.
- Faciliteer laptopleeningen voor studenten.
- Zorg voor voldoende kwalitatieve ICT-infrastructuur op de campus.
- Voorzie oplossingen op korte termijn voor wie zonder ICT-toepassingen valt.

ACTIEPUNT 4: Besteed aandacht aan de randvoorwaarden

Ondersteun gezonde voeding en mentale en fysieke gezondheid

- Blijf inzetten op gezonde, betaalbare maaltijden in studentenrestaurants. Een gezond leef- en eetpatroon is rechtstreeks gerelateerd aan een beter welzijn en betere studieresultaten.
- Faciliteer groepsaankopen van groenten en fruit voor studenten.
- Zorg ervoor dat studenten toegang hebben tot sociale restaurants en dat zij hiervan ook op de hoogte zijn.
- Zorg ervoor dat studenten die niet de budgettaire ruimte hebben, toch maximaal gebruik kunnen maken van de psychosociale ondersteuning.
- Zorg voor gratis menstruatieproducten op de campus en in openbare gebouwen.

Versoepel de regelgeving over werkstudenten

Versoepel de voorwaarden om erkend te worden als werkstudent. Momenteel moet een student 80% van een voltijdse betrekking werken om van de voordelen van het werkstudentenstatuut te kunnen genieten. Aangezien studenten met dat statuut faciliteiten krijgen bij het studeren, is het voor ASRA belangrijk dat dit versoepeld wordt. Veel studenten werken om hun studies te betalen, maar vaak gaat het om studentenjobs die geen 80% van een voltijdse betrekking zijn, maar wel belastend genoeg zijn om een negatieve impact te hebben op het studiesucces.

Voorzie voldoende middelen voor ondersteuning van financieel kwetsbare studenten

- Zorg ervoor dat sociale diensten steeds alle studenten die daar nood aan hebben kunnen helpen en dat zij hiervoor voldoende middelen krijgen. Zeker in een grootstedelijke context is het aantal studenten in armoede groot en moeten de mogelijkheden die de sociale diensten ter beschikking hebben, uitgebreid worden.
- Leg een noodfonds aan om studenten te helpen die onder de huidige regelgeving uit de boot vallen.

25 mei 2023

Namens ASRA

Julien De Wit

Voorzitter

Jens Vermeiren

Ondervoorzitter

VRAAG AAN HET AUHA-BESTUURSORGAAN

ASRA vraagt aan het AUHA-bestuursorgaan om naar aanleiding van bovenstaand standpunt een gezamenlijk persbericht uit te sturen (instellingen en studenten) om zo aandacht te vragen voor financieel kwetsbare studenten en daaraan een aantal beleidsaanbevelingen te koppelen.